

**ІННОВАЦІЇ В ОВОЧІВНИЦТВІ:
ЗБАГАЧЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ
МАЛОПОШИРЕНИХ РОСЛИН**

Позняк О.В., Ткалич Ю.В., к. с.-г. н., Чабан Л.В., Несин В.М.,
Дослідна станція «Маяк»
Інституту овочівництва і баштанництва НААН

Розглянуто основні параметри, яким мають відповідати інноваційні розробки селекційного характеру в овочівництві. Для поповнення ринку вітчизняним сортиментом малопоширених овочевих рослин на Дослідній станції «Маяк» ІОБ НААН створено низку конкурентоспроможних сортів, наведено їх господарську характеристику та морфолого-ідентифікаційні ознаки. Встановлено, що актуальним завданням у цьому напрямі досліджень на ДС «Маяк» ІОБ НААН у теперішній час є реалізація/передача права власності на сорти рослин, укладання ліцензійних договорів на інтелектуальний продукт.

Ключові слова: овочівництво, малопоширені культури, інновації, селекція, сорт, інтелектуальна власність, впровадження.

Вступ. За умови інноваційно-інвестиційного розвитку агропромислового виробництва, що є актуальним в Україні, наукові знання і досвід та їх комерційне використання є фундаментом сталого економічного зростання [2]. Інноваційні процеси у рослинництві мають бути спрямовані на збільшення обсягів виробництва продукції. Це можливо, поряд з іншими чинниками, завдяки зростанню врожайності сільськогосподарських культур. Тобто, інноваційну політику слід будувати на вдосконаленні методів селекції, створенні і впровадженні у виробництво нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур, які мають відповідати високим продуктивним потенціалом, освоєнні науково обґрунтованих систем їх вирощування та насінництва [3, 6].

Щодо вітчизняної галузі овочівництва, то інноваційні розробки селекційного характеру мають бути спрямовані на створення високопродуктивних, адаптованих до природно-кліматичних умов
© Позняк О.В., Ткалич Ю.В., Чабан Л.В., Несин В.М., 2017.

України сортів овочевих рослин, які мають лікувально-профілактичні, протекторні властивості, зовнішню привабливість, придатність до тривалого зберігання, промислової переробки, механізованого збирання та інші ознаки підвищення конкурентоспроможності товарної продукції сортів і гібридів [5]. Оскільки в державі відбувається необґрунтований процес прискореної ліквідації державного сектора економіки з непродуманою заміною його нерозвиненою приватною формою власності, що зумовлює значні ускладнення у формуванні розвитку інноваційної діяльності [3], необхідно брати до уваги дану тенденцію і, зокрема в овочівництві, враховувати цей сегмент економіки, а саме: створювати відповідний селекційний продукт для впровадження у приватному секторі. Економічно вигідним є насінництво, мета: максимальне забезпечення вітчизняного виробника високоякісним посівним матеріалом конкурентних сортів певного виду рослин.

Актуальним завданням у цьому напрямі досліджень на ДС «Маяк» ІОБ НААН нині є реалізація / передача права власності на сорти рослин, укладання ліцензійних договорів на інтелектуальний продукт, що дасть можливість (за [2]) економити час і кошти на здійснення подальших власних досліджень зі створення новітнього конкурентоздатного сортименту овочевих рослин, скоротити терміни їх освоєння, забезпечить збільшення конкурентоспроможної продукції – новітніх розробок селекційного характеру, зокрема насіння, сприятиме раціональному використанню наукових кадрів. Оскільки доведено, що процес економічного зростання залежить не лише від створення новинок у вигляді інновацій, а й від ступеня їх поширення та масового застосування [3].

Мета досліджень: розширення вітчизняного сортименту малопоширених овочевих рослин за рахунок створення сортів з високими показниками продуктивності, якості продукції, поліпшеним біохімічним складом, адаптованих до умов вирощування у зонах Лісостепу і Полісся України.

Матеріали та методика проведення досліджень. Об'єкти досліджень: малопоширені овочеві рослини. Предмет досліджень: колекційний та селекційний матеріал малопоширених овочевих рослин. Селекційну роботу проводили за загальноприйнятими методичними рекомендаціями [4] з урахуванням ботанічних і біологічних особливостей конкретного виду рослин. При виконанні

науково-дослідної роботи були використані польовий метод, супутні фенологічні, біометричні, статистичні дослідження.

Оцінку селекційного матеріалу на відмітність, однорідність і стабільність проводили за методиками Державної служби з охорони прав на сорти рослин з урахуванням оновлень, опублікованих на сайті Українського інституту експертизи сортів рослин – www.sops.gov.ua, оскільки методики експертизи на ВОС-тест для малопоширених видів рослин періодично оновлюються і доповнюються.

Польові дослідження проводили на дослідному полі Дослідної станції «Маяк» ІОБ НААН у селі Бакланове Ніжинського району Чернігівської області. За природними умовами територія наближається до Північного Лісостепу України з помірно теплим достатньо м'яким кліматом. Рельєф рівний, ґрунти – опідзолений чорнозем (реградований, піщано-легкосуглинстого механічного складу на лесовидних відкладеннях). Вміст гумусу в орному шарі ґрунту – 3,12%, рН сольової витяжки – 6,4. Вміст P₂O₅ 30 мг за Кирсановим і 6 мг по Мачигінім, K₂O відповідно 10...15 і 20...30 мг/100 г ґрунту. За типом, механічним складом і іншими показниками ґрунтові умови відповідають природній зоні.

Результати досліджень. Розширення асортименту та зростання обсягу споживання високовітамінної овочевої продукції є можливим за рахунок освоєння виробництва малопоширених видів, до яких належать, зокрема, зелені, пряно-смакові та пряно-ароматичні овочеві рослини. Нижче подані господарська характеристика та морфолого-ідентифікаційні ознаки 7 нових сортів рослин, створених на ДС «Маяк» ІОБ НААН, за якими, згідно з наказами Міністерства аграрної політики та продовольства України, у 2017 році прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту та майнового права інтелектуальної власності на сорт [1].

На особливу увагу в асортименті малопоширених овочевих рослин, поширених та/або перспективних до поширення в Україні, заслуговує кріп пахучий (*Anethum graveolens* L.) – однорічна рослина родини Селерові (*Apiaceae* Lindl.).

У результаті проведеної селекційної роботи на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН створено новий **сорт крону пахучого Санат**. За наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 248 від 19.05.2017 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту, а за наказом № 481 від 18.08.2017 р. –

відповідно до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на сорт.

Сорт створено методом індивідуально-масового добору з місцевої гетерогенної популяції походженням зі Львівської області (Україна, К-1900) за такими показниками: подовжений період господарської придатності (салатна стадія), високі ароматичні якості сировини в технічній стиглості (фаза стеблуння – зав'язування насіння), висока врожайність зеленої маси, більша кількість листків, часток листка і більш щільне їх розташування.

Морфолого-ідентифікаційний опис нового сорту. Антоціанове забарвлення молоді рослини відсутнє. Положення листків на стадії 3–5 листків напівпряме. Щільність листків на рослині – помірна, кількість первинних гілочок – середня. Діаметр стебла у середній третині – середній; стебло – з блакитним відтінком, за інтенсивністю – зеленого забарвлення, темне, з сильним восковим нальотом. Листок – щільний, за формою – ромбічний; кінцеві частки листка за шириною – середні. Листок – зеленого забарвлення, помірної інтенсивності, з блакитним відтінком і сильним восковим нальотом. Час початку цвітіння – середній.

Кількість листків у молоді рослини – 8 штук; довжина листка – 26–28 см, ширина – близько 21 см; довжина черешка – 6–7 см, ширина – 0,6 см; довжина кінцевих часток листка – 0,8 см; висота рослини у салатній стадії – 18,0 см, діаметр – 40,5 см; висота рослини в період масового цвітіння – 130 см; кількість гілок першого порядку – 6 штук; діаметр головного зонтика – 18 см; кількість променів головного зонтика – до 50 штук.

Урожайність зеленої маси у салатній стадії – 12,2 т/га, у технічній стиглості – 28,0 т/га. У зеленій масі сорту Санат у фазі початку утворення квітконосного пагона міститься: сухої речовини – 14,68%, загального цукру – 3,06%, аскорбінової кислоти – 106,34 мг/100 г.

Новостворений сорт вирізняється високою врожайністю зеленої маси у салатній стадії і технічній стиглості; подовженим періодом господарської придатності (салатна стадія), високими смаковими і ароматичними якостями.

Створено конкурентоспроможний **сорт петрушки городньої коренеплідного різновиду Найда**. За Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 137 від 16.03.2017 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту, за наказом № 481 від 18.08.2017 р. – відповідно

до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на сорт.

Сорт – коренеплідного різновиду, вирізняється високою товарністю вкорочених коренеплодів без бічних корінців: загальна врожайність – 45,0 т/га, товарна – 42,5 т/га за товарності – 94,5% (у стандарту – сорту Харків'янка – відповідно: 39,5 т/га, 35,2 т/га та 88,9%). Маса одного товарного коренеплоду нового сорту – 146,2 г. Завдяки короткому потовщеному коренеплоду сорт можна вважати придатним для механізованого збирання, на легких ґрунтах коренеплоди висмикуються без підкопування. Результати біохімічного аналізу: вміст сухої речовини – 19,17%, загального цукру – 2,50%, аскорбінової кислоти – 147 мг/100 г.

Морфолого-ідентифікаційний опис сорту. Висота рослини в період повного розвитку середня – 35–40 см, ширина 45–50 см. Щільність розташування листків – помірна. Кількість листків у розетці – 18–22 шт. Положення листків – напівпряме. Листкова пластинка – не кучерява, помірно-зеленого забарвлення. Довжина листкової пластинки 22–24 см, ширина 16–18 см, форма листкової пластинки вузькотрикутна. Відстань між першою та другою парами листків листкової пластинки – 11–13 см. Хвилястість краю листка – слабка. Черешок довжиною 14–16 см, товщиною 0,4–0,6 см. Антоціанове забарвлення черешка відсутнє або дуже слабке.

Коренеплід довжиною 14,5 см, діаметром 5,3 см (індекс форми 2,73); гладенький, без бічних коренів (галуження відсутнє або дуже слабке).

Створений на ДС «Маяк» ЮБ НААН сорт петрушки городньої коренеплідного різновиду Найда рекомендовано для вирощування у відкритому ґрунті в зоні Лісостепу та Полісся України та для вигонки зеленої маси з кореневищ у несезонний період у закритому ґрунті.

На Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН створено новий **сорт пастернаку посівного Пульс**. За Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 137 від 16.03.2017 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту, за наказом № 481 від 18.08.2017 р. – відповідно до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на сорт.

Вихідну форму виділено з сорту Стимул (вирізнялася вкороченим і потовщеним коренеплодом). Сорт вирізняється високою врожайністю коренеплодів: загальна врожайність – 63,9 т/га, товарна –

59,2 т/га за товарності – 92,7%. Коренеплід – з гладенькою поверхнею, за формою – широкооберненотрикутний.

Морфолого-ідентифікаційний опис. Положення листків – напівпряме. Забарвлення листків – світло-зелене, глясуватість – слабка, поверхня горбиста незначно. Ширина розетки – середня – 3 см. Довжина листкової пластинки – 38–40 см, ширина – 28–30 см, відстань від найширшого місця листка до його верхівки – 28 см. Розчленування листка – слабке, розділення листкової пластинки помірне. Черешок довжиною 36 см, інтенсивність антоціанового забарвлення черешка – слабка.

Коренеплід довжиною 23,1 см, діаметром 9,2 см (індекс форми 2,51); відстань від найширшої точки коренеплоду до розетки – мала. Глибина заглиблення розетки – середня. Коренеплід широкооберненотрикутної форми. Забарвлення шкірки коренеплоду – біле, поверхня коренеплоду – гладенька, забарвлення м'якоти – біле.

Сорт – високотехнологічний: придатний до механізованого збирання, на легких ґрунтах за достатнього зволоження коренеплоди висмикуються з ґрунту без підкопування. Сорт рекомендовано для впровадження в усіх зонах України у відкритому ґрунті.

Методом індивідуально-масового добору з місцевої популяції створено сорт **фізалісу опушеного (сунічного) Нектар**. За Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 248 від 19.05.2017 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту, за наказом № 481 від 18.08.2017 р. – відповідно до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на сорт.

Урожайність плодів – 12,0 т/га маса одного плоду – 2,5 г. Вегетаційний період – 80 діб. Virізняється стійкістю проти борошнистої роси – 7 б., фітофторозу – 9 б., посухостійкістю – 7 б., стійкістю до полягання – 7 б. Вміст у плодах: розчинної сухої речовини – 11,33%, загального цукру – 10,13%, аскорбінової кислоти – 43,99 мг/100 г; титрована кислотність – 0,48%. Придатний для безрозсадного вирощування, споживання у свіжому вигляді і для переробки.

Морфолого-ідентифікаційні ознаки. Антоціанове забарвлення гіпокотилу у сіянцю відсутнє. Габітус рослини – прямий. Стебло за висотою на початку гілкування – низьке – 20 см. Міжвузля за довжиною – середні – 17 см. Антоціанове забарвлення міжвузль наявне, слабкої інтенсивності. Опушення міжвузль наявне. Листкова пластинка за формою широкоеліптична, за довжиною – середня

(8 см), середня за шириною (5,5 см). Зубчастість краю листкової пластинки – помірна. Забарвлення листкової пластинки жовтувато-зелене. Черешок листка середньої довжини (6 см). За діаметром квітка мала – 0,9 см, кількість пиляків – 5.

Плоди за розміром малі: за довжиною 1,4 см, за діаметром 1,5 см. Форма повздовжнього і поперечного розрізів плоду – округла. Заглиблення плоду біля плодоніжки відсутнє або дуже мілке. Форма верхівки плоду – округла. Основне забарвлення за збиральної стиглості – жовте, помірної інтенсивності; забарвлення м'якоті плоду – жовте. Щільність з'єднання чашолистків плоду – помірна, охоплення чашолистками плоду – повністю. Опущення і ребристість чашечки наявні, антоціанове забарвлення на ній відсутнє. Довжина плодоніжки 0,6 см. Плід за твердістю – середній, щільність м'якоті плоду – середня.

Сорт салату посівного листкового Крутянський створено методом передпосівної обробки насіння вихідної форми фізичним мутагеном, а саме: використовували γ -опромінення насіння дозою 15 кр з наступним індивідуально-родинним добором за продуктивними показниками і морфолого-ідентифікаційними ознаками. За Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 248 від 19.05.2017 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту, за наказом № 481 від 18.08.2017 р. – відповідно до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на сорт.

Сорт – середньостиглий, товарна стиглість настає на 39 добу. Урожайність зелені – 9,5 т/га, вирізняється подовженим періодом господарської придатності – 15 діб, стійкістю проти пероноспорозу і борошнистої роси – 9 б., холодостійкістю – 9 б., посухостійкістю – 7 б., стійкістю до стеблуння – 7 б. Вміст сухої речовини – 9,54%, загального цукру – 1,23%, аскорбінової кислоти – 27,9 мг/100 г. Вирізняється низьким рівнем накопичення нітратів – 210 мг/кг (за ГДК 2000). Декоративний. Вегетаційний період – 108 діб.

Морфолого-ідентифікаційні ознаки. Насіння – біле. Антоціанове забарвлення сіянцю відсутнє. Розмір повністю сформованих сім'ядоль – середній, форма сім'ядоль – еліптична. Сорт належить до листкової різновидності. Положення листків на стадії 10–12 листків – обвисле, у фазі технічної стиглості – горизонтальне. Листкова пластинка – нерозсічена, середньої товщини, оберненотрикутної форми. Форма верхівки листка – округла. Забарвлення зовнішніх листків – зелене, за інтенсивністю – темне, з дуже слабким антоціановим забарвленням,

яке розміщується локалізовано; вид розповсюдження антоціанового забарвлення – тільки дифузне. Глянсуватість верхнього боку поверхні листка – сильна. Пухирчатість листкової пластинки – сильна, за розміром пухирці – середні. Ступінь хвилястості краю листка – слабкий. Жилкування листкової пластинки – невіялоподібне.

На ДС «Маяк» ЮБ НААН створено **сорт материнки звичайної Оранта**. За Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 399 від 21.10.2016 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту, за наказом № 11 від 19.01.2017 р. – відповідно до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на сорт. Створено методом індивідуально-масового добору з місцевої гетерогенної популяції.

Урожайність зеленої маси за два збори – 48,6 т/га, рослина з великою кількістю генеративних стебел – 86 шт., вирізняється стійкістю проти борошнистої роси – 7 б., зимостійкістю – 9 б., посухостійкістю – 7 б., стійкістю до вилягання – 9 б. Вміст в салатній стадії: сухої речовини – 15,47%, загального цукру – 2,05%, аскорбінової кислоти – 356 мг/100 г; загального цукру в період цвітіння – 3,33%. Вегетаційний період – 135 діб. Використання: універсальне. Вирізняється однорідністю, компактним габітусом куща, білим забарвленням квіток і відсутністю антоціанового забарвлення на стеблі, декоративністю.

Морфолого-ідентифікаційні ознаки. Рослина I-го року життя. Інтенсивність зеленого забарвлення листка – помірна. Сім'ядольні листки за розміром – малі. Рослина за висотою у фазі розетки – низька. Рослина II-го року життя. За висотою у період цвітіння – середня. Габітус рослини – компактний. Гілкування рослини – середнє, генеративних пагонів багато. Опущення стебла наявне. Ребристість стебла наявна. Інтенсивність зеленого забарвлення листка – помірна. Листкова пластинка – середньої довжини. Забарвлення квітки – біле. Час початку цвітіння – середній. Суцвіття – середньої щільності, за довжиною – середнє. Період від відростання до повного досягання насіння – тривалий.

У результаті проведеної селекційної роботи в установі створено **гібрид селери коренеплідного різновиду Світоч F₁**. За Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 248 від 19.05.2017 р. прийнято рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на поширення гібрида, а за наказом № 481

від 18.08.2017 р. – відповідно до рішення про виникнення майнового права інтелектуальної власності на гібрид. Материнською формою гібрида є лінія Славутич, батьківською – Гетьманич.

Гібрид селери коренеплідної Світоч F₁ є придатним для вирощування безрозсадним способом на богарі у зонах Лісостепу і Полісся України. Загальна та товарна урожайність коренеплодів за вирощування таким способом становила 23,0 т/га та 20,8 т/га за товарності 90,4 % (у стандарту – сорту Рома – відповідно: 19,7 т/га, 17,9 т/га та 90,8 %). Маса одного товарного коренеплоду – 280–310 г. Маса листків відносно маси коренеплодів складає 45 %, кількість листків – 16–20 шт.

Біохімічний склад коренеплодів: сухої речовини – 9,62 %, загального цукру – 5,44 %, аскорбінової кислоти – 6,94 мг/100 г, нітратів – 653 мг/кг (при ГДК 2000 мг/кг). Гібрид є стійким проти білої гнилі та борошнистої роси (7 балів); холодостійкість у перший рік вегетації – висока – 9 балів, стійкість до стеблуння, посухостійкість – 7 балів.

Морфолого-ідентифікаційний опис гібрида. Рослина за висотою в перший рік вегетації – середня – 25 см. Положення листків у просторі – напівпряме. Діаметр місця прикріплення листків на коренеплоді – середній. Листки – зеленого забарвлення помірної інтенсивності. Листкова пластинка за довжиною середня – 20 см, шириною 15 см. Черешок довжиною 15 см, шириною до 1 см, з антоціановим забарвленням помірної інтенсивності. Форма краю верхівки листка – гостра. Щільність надрізів краю листочка – помірна. Розміщення часток листка – дотичне.

Коренеплід – середнього розміру: висота 6,5 см, діаметр 6,2 см (індекс форми 1,05). Поверхня коренеплоду горбиста незначно. Основний колір шкірки коренеплоду – коричневий помірної інтенсивності. Форма коренеплоду у повздовжньому розрізі – округла (за безрозсадного способу вирощування у коренеплодів гібрида Спартанець F₁ відмічено подовження головного кореня (форма коренеплоду змінюється від округлої до округлої з незначним збігом). Забарвлення м'якоті – біле. Внутрішнє заглиблення коренеплоду – мале. Губчатість м'якоті – слабка, внутрішня іржиста плямистість м'якоті відсутня. Місце розташування коренів на коренеплоді – середнє; кількість коренів – мала, за товщиною корені – середні.

Гібрид селери коренеплідної Світоч F₁ придатний для вирощування безрозсадним способом на богарі у зонах Лісостепу і Полісся України.

Висновки. Створені на ДС «Маяк» ЮБ НААН сорти малопоширених овочевих рослин: кропу пахучого Санат, петрушки городньої коренеплідного різновиду Найда, пастернаку посівного Пульс, фізалісу опушеного (суничного) Нектар, салату посівного листового Крутянський, материнки звичайної Оранта та гібрид селери коренеплідного різновиду Світоч F₁ є конкурентоспроможними на ринку, відповідають вимогам, що висунуто до сучасних інноваційних селекційних розробок в овочівництві і рекомендовані для впровадження в усіх зонах України у відкритому і в закритому ґрунті. Сфери освоєння: сільськогосподарські підприємства різних форм власності та господарювання, що займаються вирощуванням і збутом овочевої продукції та приватний сектор. Актуальним завданням на даному напрямі досліджень на ДС «Маяк» ЮБ НААН нині є реалізація/передача права власності на сорти рослин, укладання ліцензійних договорів на інтелектуальний продукт.

Бібліографія

1. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення в Україні у 2017 році (реєстр є чинним на 02.10.2017 р.). – 411 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/system/files/Reestr%2002%2010%202017.pdf>.
2. Климчук О.В. Економічна сутність розвитку інноваційних процесів у виробництві біопалива / О.В. Климчук // Вісник аграрної науки. – 2014. – №8. – С. 62–65.
3. Наконечна К.В. Формування моделі інноваційного розвитку аграрної сфери / К.В. Наконечна // Вісник аграрної науки. – 2013. – №6. – С. 6–69.
4. Сучасні методи селекції овочевих і баштанних культур / [За ред. Т.К. Горової і К.І. Яковенка]. – Х., 2001. – 644 с.
5. Терьохіна Л.А. Маркетингові дослідження моніторингу ринку інноваційної продукції овочівництва // Л.А. Терьохіна, О.В. Ручкін, М.Г. Шевченко, Л.А. Расторгуєва / Овочівництво і баштанництво. – 2010. – Вип. 56. – С. 282–285.

6. Черевко І.В. Інноваційні процеси інтенсифікації сільськогосподарського виробництва / І.В. Черевко, Ю.О. Литвиненко // Організаційно-економічний механізм реалізації стратегічних напрямів розвитку агропродовольчої сфери: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., присвяч. 198-річ. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2 жовтня 2014 р. / Харк. нац. аграрн. у-т ім. В.В. Докучаєва. – Х.: ХНАУ; Видавництво «Фінарт», 2014. – С. 147–150.

Позняк А.В., Ткалич Ю.В., Чабан Л.В., Несин В.Н.

Інновации в овощеводстве: обогащение отечественного рынка малораспространенных растений.

Резюме. Рассмотрены основные параметры, которым должны соответствовать инновационные разработки селекционного характера в овощеводстве. Для насыщения рынка отечественным сортиментом малораспространенных овощных растений на Опытной станции «Маяк» ИОБ НААН создан ряд конкурентоспособных сортов, даны их хозяйственная характеристика и морфолого-идентификационные признаки. Установлено, что актуальной задачей в данном направлении исследований на ОС «Маяк» ИОБ НААН в настоящее время является реализация/передача прав собственности на сорта растений, заключение лицензионных договоров на интеллектуальный продукт.

Poznyak A.V., Tkalych Yu.V., Chaban L.V., Nesin V.N.

Innovations in vegetable growing: enrichment of the domestic market of less common plants.

Summary. Already, the main parameters were considered which innovative development of selection character in vegetable growing should correspond too. To saturate the market with a domestic assortment of sparsely distributed vegetable plants, a number of competitive varieties were created at the Experimental Station "Mayak", IVM of NAAS. Their economic characteristics and morphological and identification features were given. It was established that the actual task in this area of research on the ES "Mayak" IVM of NAAS is currently the implementation/transfer of ownership rights to plant varieties, the conclusion of licensing agreements for an intellectual product.